

Cymraeg i Bawb

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

RHAGOR
iaith

CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

Nod y sesiwn hon ydy:

- ynganu llythrennau'r wyddor yn gywir and read familiar Welsh words and phrases.
- *pronounce the letters of the Welsh alphabet a darllen geiriau ac ymadroddion cyfarwydd.*

Yr Wyddor	a	b	c	ch	d
dd	e	f	ff	g	ng
h	i	j	l	ll	m
n	o	p	ph	r	rh
s	t	th	u	w	y

Allwedd

Llafariaid

Llythrennau Dwbl

29 llythyren

Gwyliwch un o'r fideos yma i ymarfer

- Rap y wyddor [Rap - Yr Wyddor.mp4](#)
- Can y Wyddor <https://www.youtube.com/watch?v=J0f5wT9dCpY>
- Can Cyw - <https://www.youtube.com/watch?v=KIN3aeqx6GE>

Cytseiniaid

Newyddion da – Good news!

Un llythyren – un sain.

One letter – one sound.

Llythyren	Sain yn Saesneg	Sain yn Gymraeg
c	cat Cyril	cath never "s"
g	great George	glas never "j"
s	sock news	sanau never "z"

Un llythyren. Un sain.
One letter. One sound.

ch ff ll rh
dd ng ph th

Aberystwyth
Dolgellau
Llanelli
Machynlleth
Rhyd-ddu

Clawddnewydd
Hwlfordd
Llanfihangel
Pwllheli
Treffynnon

Dinbych
Llandudno
Llangollen
Rhuddlan
Tyddewi

(Diolch i Ddysgu Cymraeg)

a e i o u w y

[Fideo Llafariaid_Vowels.mp4](#)

Gwyliwch y fideo

[Fideo Llafariaid_Vowels.mp4](#)

Stretchy vowels!

Mae pob llafariad yn gallu bod yn fyr, neu'n hir:
All vowels can be short or long e.g.

O

olaf (*long as in door*)

ond (*short as in orange*)

U

Llun (*long as in tree*)

Undeb (*short as in pimple*)

-io

gweithio

heno

paentio

dawnsio

nofio

garddio

eto

ymlacio

cinio

Super Stretchy “y”

dyn (long ee as in ‘been’)

lyn (short i as in ‘in’)

Cymru (short, dark or obscure um as in ‘umbrella’ or ‘uh-oh’)

y yr yn

dy fy (long and dark as in **d**ervish; burn)

trydan
pymtheg
gyrru

gwyn
plentyn
menyn

tywydd
ynys
mynydd

gwely
bwyty
ysbyty

Deuseiniaid

ai ae au	Similar to English <i>eye</i>	gwaith , cadair , Owain , llaeth , pennaeth , chwaraeon , gwasanaeth , dechrau , llyfrau
aw	Similar to English <i>ow</i> in <i>cow</i>	awr , caws , llawn , Mawrth
ei eu ey	Similar to English <i>say</i>	eich , gweithio , neidio , dweud , gwneud , Eurwen
oi oe ou	Similar to English <i>oy</i> in <i>boy</i>	cloi , troi , rhoi , oed , oer , ddoe , cyffrous , clou
ow	Similar to English <i>ow</i> in <i>own</i>	Owen , trowch , brown
wy	This sound doesn't occur in English	swyddfa , hwyl , bwyd , bwyta

Amser ymarfer (Grid ei, eu, au)

gwaith	Owain	Pennaeth	gwasanaeth	cau
adnoddau	gwyliau	dechrau	adrannau	awr
caws	cawl	dawn	eich	gweithio
cyfeiriad	gweithgaredd	cais	egwyl	teithio
rhwydd	Llangyndeyrn	crynhoi	cloi	troi
rhoi	oed	oer	ddoe	cyffrous
Owen	clowch	trowch	rhowch	swyddfa
hwyr	hwyl	dwy	bwyd	gwyliau

Shhhhhhhh!

- Siop Siân Siôn Siarad
- Siop Siarad Siôn a Siân!

^ To bach!

- yn ymestyn y sain
 - yn newid ystyr gair!
- Cliciwch ar y gair.

- *makes the sound a little longer*
 - *changes the meaning of a word!*
- Click on the word.*

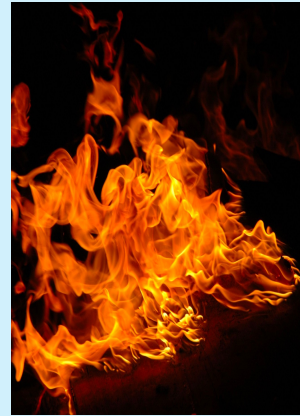
so..

mor

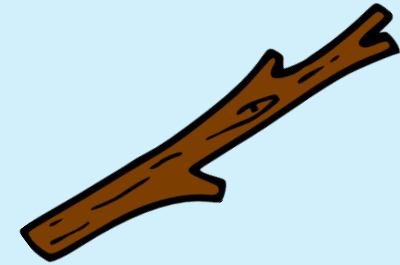
môr

until..

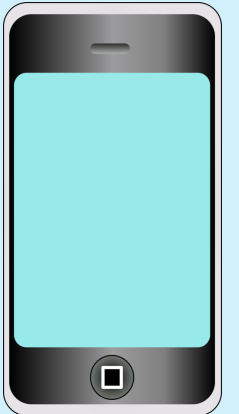

tan

tân

ffon

ffôn

Newid bach – newid mawr

Small difference – big difference

Ymarferwch y geiriau hyn .

Practice these words in pairs.

Ymarfer! *Practice!*

mân	man	gwên	Gwen	tôn	ton	dur	dŵr
twr	tŵr	hyn	hŷn	cân	carn	ci	si
dal	dall	dallu	dathlu	marc	march	y garreg	y garej
nodi	noddi	beth	bedd	gwyrth	gwyrdd	ofer	offer

Ac yn olaf.... And lastly!

- The accent is usually on the last syllable but one.

• cofrestru	lliwiau
• dosbarthiadau	mabolgampau
• llyfrau	cyfrifiadur
• cerddoriaeth	blynyddoedd

- Meddyliwch: Sut gallwch chi ddysgu pwyslais gair i blant?
- *Have a think: How can you teach accent or emphasis to children?*

- The accent is usually on the last syllable but one.

• cof/rest/ru	lliw/iau
• dos/barth/iad/au	mab/ol/gam/pau
• llyf/rau	cyf/rif/iadur
• cer/ddor/iaeth	blyn/ydd/oedd

Angharad – Ang/**ha**/rad
Gwenllïan – Gwen/**lli**/an
Abertawe – A/ber/**ta**/we

Her – *Challenge!*

Ar y sleidiau nesaf, mae rhai geiriau hir! Rhowch gynnig ar eu hynganu!

On the next slides, there are some long words! Have a go at pronouncing them!

prifysgol

prif/**YS**/gol

ansbaradigaethus

AN/sbar/a/dig/AETH/us

athrawon

ath/**RAW**/on

bisgedi

bis/GED/i

bendigedig

bendig/**ED**/ig

derbynfa

der/**BYN**/fa

Gwisgwch eich hetiau Cymreig!

Eich tro chi! – Gwaith pêr

partner

angel

Euros

cell

faint

pump

truth

bun

allan

gem

march

campus

afraid

her

hurt

person

murmur

dull

dawn

toes

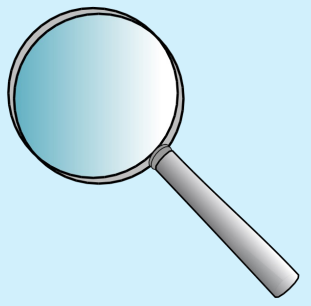
I lyf lyrning Welsh!

Gwd lyc. Ai hôp ddat yw can rîd ddys and ddat it meics sens tw yw. Iff yw can rîd ddys, dden yw ar dwing ffaen and wil haf no problems at ôl in lyrnyng awr ffaen Welsh alffabet.

Lyrnyng Welsh is ffyn and yw wil enjoi eferi minit. yw ar sô faliwabal in ddy sgwîl, iff yw spîc Welsh, dden ddy piwpils wil trai tŵ.

Ddis is ddy ffyrst step towards spîcing Welsh. Cîp at it and haf a gô!

Sylwi - *noticing*

Pa lythrennau oedd yn anodd?

Pa lythrennau oeddech chi eisiau
ynganu yn Saesneg?

Which letters were difficult?

Which letters did you want to
pronounce in English?

Siôn a Siân a'u ffrindiau!

Gruff
Ioan
Ifan
Gethin
Dyfrig
Dewi
Llew
Aneurin

Lowri
Tesni
Fflur
Megan
Iola
Efa
Angharad
Rhian
Sara
Meinir

Her!

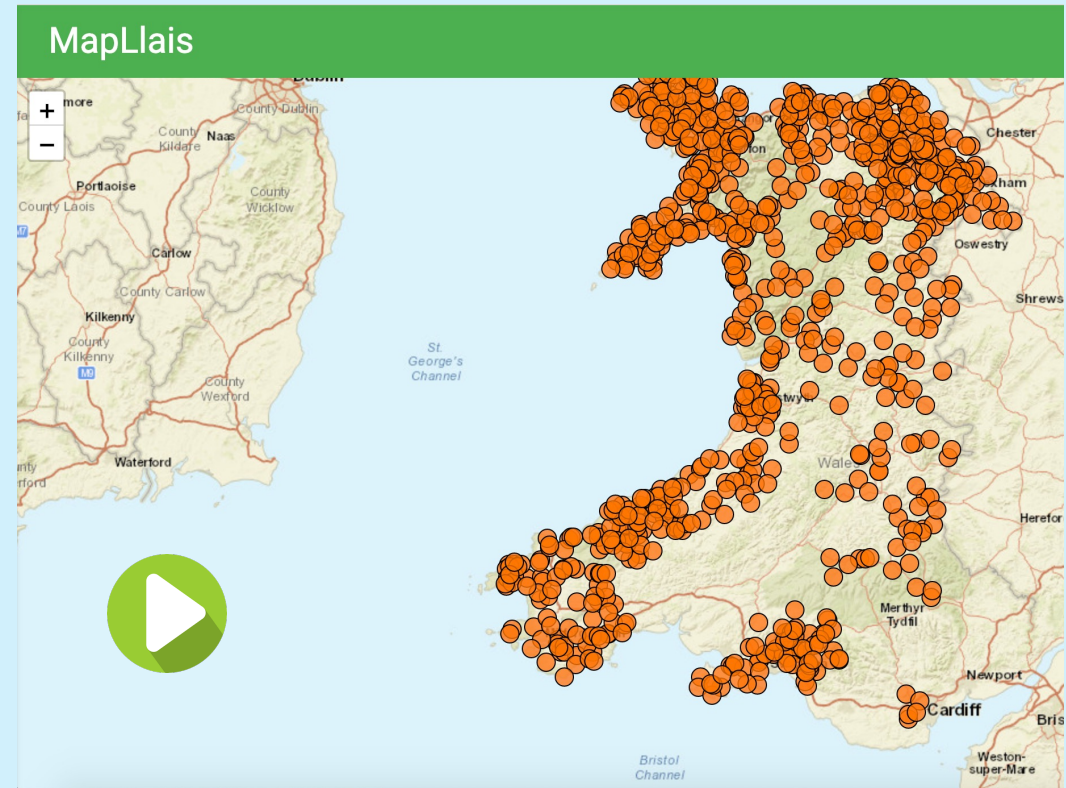

Ydych chi'n gallu ynganu'r gair?
Sawl llythyren?

Map Llais – *Voice Map*

- Rhowch gynnig arni! Cliciwch ar y smotiau oren i wrando ar yr ynganiad! / *Have a go! Click on the orange spots to listen to pronunciation!*
- Beth ydy'ch hoff enw lle?!
Which is your favourite place name?

Troelli tafod! *Tongue twisters!*

1. Ydy dy dei du di yn dy dŷ du di neu ydy dy dad di yn dy dŷ du di?
2. Mae Llewelyn y llyfrgellydd yn Llanelli wedi llyfu llawer o lyfaint.
3. Lawr ar lawr y cawr enfawr mae llawer o lewod lliwiog yn llyfu llaw Gwawr nawr.
4. Chwaraeodd chwe chi chwaraegar chwe chwiban chwedlonol i chi.
5. Wel wedodd wil wrth y wal, ond na wedodd y wal wel i wil.
6. Yn y siambr siang-di-fang mae Siôn yn ei siaced siabi'n siarad â Siân wrth iddo siafio, am siopa, am sialc, siampw, a siocled yn y siop siafins.

Tric a Chlic – help i chi, help i'r plant.

What is Tric a Chlic?

Tric a Chlic is a synthetic phonics programme in Welsh for children aged 3-7. The programme is built from three elements namely,

- **hear and recognise** the sounds,
- **combine** (build) sounds to read
- **segment** (cut) sounds to spell.

The synthetic phonics method focuses on presenting the sounds of the letters rather than presenting the alphabet in a specific order. By recognising and learning the sounds, the learners immediately begin to establish phonics building blocks, and with the right tools, use them to read simple words quickly:

- when reading a word, they recognise the letters and combine appropriate sounds,
- when writing a word they recognise the sounds and write the corresponding letters.

<https://tricachlic.cymru/>

Tric a Chlic – help i chi, help i'r plant.

Podlediadau Tric a Chlic,
CAM 1 PINC, sain 'f'

Podlediad Tric a Chlic, CAM 1
PINC, sain 'j'

Podlediadau Tric a Chlic,
CAM 1 GWYRDD, ADOLYGU'...

Podlediadau Tric a Chlic,
CAM 1 GWYRDD, sain 'u'

Podlediadau Tric a Chlic,
CAM 1 GWYRDD, sain 'll'

Meddyliwch am weithgaredd i
gyflwyno / ymafer ynganu'r
wyddor yn eich dosbarth chi.

Think of an activity to introduce
/ practice the alphabet in your
classroom.

Cymraeg Bob Dydd

Pam lai?!

Why not?!

Wrth gwrs!

Of course!

Dim problem!

No problem!

Efallai

Perhaps

Man a man!

Might as well!

Dim ots!

Doesn't matter!

Dyna ni!

There we are!

Dyna drueni!

That's a pity!

O'r gorau!

Alright then!

